

[Rimstad.]

valgsarbejdet ofrer dette spørgsmål fornøden interesse, og kan i øvrigt give den højtærede finansministers lovforslag vor anbefaling.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg takker de ærede ordførere for den velvillige behandling af lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

K. Axel Nielsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det udvalg, som tinget har besluttet at nedsætte angående forslag til lov om ændringer i skifteloven.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstigningsskyld for skatteåret 1964-65 af landbrugsejendomme.

(Lovforslaget (nr. 14) findes i tillæg A. sp. 00, fremsættelsen i tidenden sp. 133).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Holger Eriksen: I Statistiske Efterretninger nr. 40 for 7. oktober indeværende år gives nogle interessante oplysninger om udviklingen i priserne for landbrugsejendomme. Jeg bemærker, at løsoret i alle tilfælde er holdt udenfor.

Først er alle handler i 1962 med den slags ejendomme stillet i forhold til vurderingen i 1962. Det viser sig da, at ejendomme på over 12 tdr. hartkorn er steget med 106,3 pct., ejendomme med fra 1 til 12 tdr. hartkorn er steget med 49,3 pct., og ejendomme på indtil 1 td. hartkorn er steget med 18,8 pct. Det betyder naturligvis ikke, at den faktiske prisstigning har haft en sådan størrelse. Vurderingen i 1960 kan have været forkert; bl. a. viser de tal, jeg i det følgende vil nævne, at stigningen ikke har været mere udpræget for de store end for

de små ejendomme. Den slutning, man må komme til, bliver derfor, at de store landbrugsejendomme i 1960 har været vurderet alt for lavt — et forhold, jeg vil henstille til de rette myndigheder at søge rettet ved vurderingen i 1964.

Dernæst viser statistikken, at hvis man sætter de i 1955 konstaterede priser for landbrugsejendomme til 100, var indekstallet for de i 1962 konstaterede priser 169 for ejendomme med fra 1 til 12 tdr. hartkorn, altså en stigning på 69 pct. i løbet af 7 år eller i gennemsnit 10 pct. årlig. Hvis en ejendom i 1955 var erhvervet for 200.000 kr. med en udbetaling på 50.000 kr., ville denne egenkapital på 50.000 kr. altså i løbet af 7 år i gennemsnit være vokset, ikke til, men med 128.000 kr.

Disse tal danner naturligvis ikke den bedste baggrund for at eftergive landbruget den pligtige grundskyld til staten. Derimod rejser det spørgsmålet om, hvorvidt de forskellige støtteforanstaltninger, derunder også skatteeftergivelsen, ikke har været den direkte årsag til den prisstigning, der foranlediger, at unge landmænd, altså køberne, kommer til at sidde med en så enorm rentebyrde, at de vil få meget vanskeligt ved at opnå rentabilitet i fremtiden.

Jeg tror ikke, det vil være forsvarligt at fortsætte ad den vej, men på den anden side må ophævelsen være et led i en samlet landbrugsordning, og jeg kan derfor anbefale, at loven forlænges for et år endnu.

Særlig grelt er det naturligvis, når der er tale om ejendomme, købt til priser, der ligger langt over forrentningsmulighederne ved landbrugsmæssig drift, altså ejendomme, der er købt på spekulation med henblik på at opnå fortjeneste ved en senere udstykning. Her er den gamle såkaldte bondegårdsregel nu bortfaldet, således at der vurderes på grundlag af værdien i handel og vandel, hvilket vil sige på grundlag af de opnåede priser. Dette vil, som oplyst i bemærkningerne, medføre, at den slags ejendomme hverken bliver fritaget for grundskyld eller grundstigningsskyld, hvilket jeg hilser med glæde. Der er dog den hage derved, at det jo langt fra gælder for alle landbrugsejendomme, og navnlig gælder det ikke for dem, hvor handelen er sket på et tidligere tidspunkt.

Jeg vil derfor i udvalget over for den

[Holger Eriksen.]

højtærede finansminister rejse det spørgsmål, om det ikke på en eller anden måde kunne være muligt at ramme også ejendomme, som f. eks. i vurderingsperioden 1956-1960 er solgt til priser af en sådan højde, at det viser, at de ikke er erhvervet med fortsat landbrugsmæssig udøvelse som formål. Det er jo lige hårdt nok, at staten gennem skattelettelser skulle yde direkte bidrag til grundspekulationer, men i øvrigt kan jeg anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Thisted Knudsen: Det kan antagelig ikke forundre nogen i dette høje ting, at det ærede medlem hr. Holger Eriksen fremsatte bemærkninger af den beskaffenhed, som vi her hørte. Jeg ved ikke, om man skal opfatte disse bemærkninger på den måde, at det ærede medlem vil bedømme dette lovforslag og dets gavnlighed ud fra de salgspriser, som det ærede medlem mente fremgik af de nævnte tal.

Jeg tror, at for at bedømme dette forslag skal det ærede medlem tage et helt andet udgangspunkt. Det ærede medlem skulle give sig til at undersøge, hvordan landbrugets indtægtsforhold har været i forhold til andre erhverv her i landet. Det er jo det centrale, og det er vel også baggrunden for dette lovforslag. Det ærede medlem nævner salgspriserne og den stigning, der har fundet sted, men hvis det ærede medlem så på byggeomkostningerne og begyndte at undersøge for den samme periode, hvor meget det egentlig koster at bygge et meget beskedent beboelseshus, og hvor stor stigningen var, ville det ærede medlem også blive klogere, end de udtalelser, han her fremsatte, gav udtryk for.

Jeg skal på mit partis vegne anbefale dette lovforslag, for så vidt angår fritagelsen for grundskyld og grundstigningsskyld til staten. Jeg skal gøre nogle bemærkninger om en anden del af lovforslaget.

Jeg har den opfattelse, at hele den form for ejendomsbeskatning, vi har — jeg har sagt det mange gange — ikke mindst for

landbrugsjorden, men i øvrigt også for de små parcelejere, er urimelig og uretfærdig, noget, som man ikke vil være i stand til at forsvare. Jeg noterer med stor tilfredshed, at den højtærede statsminister, formentlig tilskyndet af de to ministre, hvis lovforslag det her drejer sig om, har givet udtryk for, at man kommer til at tage fat på dette problem på en ganske anden måde end tidligere. Så kan man spørge: hvordan? Det er et problem, der brænder på; det ved den højtærede finansminister; det ved også den højtærede indenrigsminister.

Jeg har altid haft en enkel tankegang vedrørende landbrugsjorden. Jeg har altid sagt, at landbrugsjorden, dens udnyttelse, landbrugets eksport og nettoresultatet valutamæssigt set er hovedhjørnestenen i dansk økonomi. Det er det i dag; det bliver det fortsat ved med at være; så kan man for øvrigt mene, hvad man vil.

Så bliver spørgsmålet først og fremmest: hvordan skal man beskatte denne landbrugsjord? Jeg stod en dag i Bringstrup forsamlingshus ved Ringsted; jeg var den første, som sagde, at den eneste rationelle form for beskatning af landbrugsjord er at fritage denne del af jorden for skatter. På væggen hang Ole Hansens billede — den første bonde i kongens råd — Povl Christensens og den gamle Albertis, og de nikkede anerkendende op til mig: her var noget, der egentlig var rigtigt. Hvis jeg nu kunne få den højtærede finansminister og den højtærede indenrigsminister til virkelig at gå i gang med dette problem på en rationel måde, ikke stykkevis og delt, ville der vederfares de to ministre den største ære; jeg skulle garantere dem, at de ville blive ophængt ved siden af disse tre gamle i Bringstrup forsamlingshus.

Det er altså problemet; vil man gå i gang med det på en rationel måde og søge frem til det, der er rigtigt? Det vedrører ikke mere landbrugsjorden alene; det vedrører også parcelhusene. Tag den afgiftspligtige grundstigning! Der sidder mange socialdemokrater nede i salen, som er bange, og det har

[Thisted Knudsen.]

de grund til at være. Af alle mulige grunde må dette problem tages op på en forstandig og fornuftig måde.

Vi har i dag en række foranstaltninger, der kommer landbruget til gode. Den højtærede finansminister foreslår nu ligesom sidste år, at landbrugsjorden fritages for grundskyld og grundstigningsskyld til staten. Det er i orden; det er vi helt enige om. Vi har en ordning, hvorefter der af landbrugets rationaliseringsfond ydes tilskud til nedsættelse af amtsskatterne. Vi har den ordning, at når landbrugets forrentningsprocent falder, skal staten yde tilskud efter bestemte regler til nedsættelse af amtskatterne på landbrugsjorden. Her har vi altså nogle ordninger, der direkte tager sigte mod den tanke, jeg har gjort mig til talsmand for, at landbrugsjorden som produktionsmiddel — uanset det ærede medlem hr. Holger Eriksens betragtninger — ikke bør behovbeskattes; men der bør være en tidssvarende og en rationel beskatning, og jeg glæder mig egentlig til de forslag, som må komme på et eller andet tidspunkt.

Pave Johannes XXIII har sagt et dejligt ord; han sagde engang: der er folk her i verden, der ynder at gøre det enkle kompliceret; jeg holder af at gøre det komplicerede enkelt. Når vi skal i gang med en fornuftig lovgivning på dette område, vil jeg henstille til ministrene, at de lytter til Johannes XXIII's ord.

Så går vi over til selve lovforslaget. (*Munterhed*). Ja men det var det ærede medlem hr. Holger Eriksen, der lagde an. Se, vi kan selvfølgelig tiltræde den del af lovforslaget, der siger, at i skatteåret 1964-65 skal der ikke svares afgiftspligtig grundstigningsskyld, og der skal ikke svares grundskyld til staten. Det er klart, men så er spørgsmålet, om man skal tage al landbrugsjord med. Der er ikke noget at sige til, at det ærede medlem hr. Holger Eriksen ud fra den tankegang, det ærede medlem har, mener, at jo mere man piller ud, desto bedre. Vi er ikke enige i den betragtning, at de landbrugsejendomme, der ligger i yderzone, skal man fratage den mulighed for at få den lempelse i ejendomsbeskatningen, som alle andre landbrugsejendomme har. Der skal en meget stærk motivering til for at gøre det.

Må jeg først spørge den højtærede finansminister: ved man noget om, hvor mange landbrugsejendomme dette forslag egentlig berører? Det findes ikke i lovforslagets bemærkninger. Det er muligt, den højtærede finansminister ved det, men det vil dog være af betydning for os andre at få at vide, hvor stor den gruppe er, som man nu vil unddrage lempelsen i ejendomsbeskatningen. Det ved vi intet om.

Det andet er — og det tror jeg de højtærede ministre må være helt klar over — at man kan ikke behandle disse ejendomme ganske ens. Hvis man undersøger forholdene i Nordsjælland, der jo er hårdest ramt på dette område, vil man finde, at der er landbrugsejendomme, der i lang tid fremefter egentlig ikke har udsigt til at blive anvendt til andet formål. De vil antagelig, hvis de ligger inden for yderzonen, blive unddraget lempelsen. Der kan sidde en ung landmand; man kan pine og plage ham på et ganske usagligt og urimeligt grundlag. Her anlægger man altså en generel betragtning og siger: alle disse ejendomme, uanset hvor langt eller fjernt de er fra et salg, må i fremtiden ikke få den samme lempelse som andre landbrugsejendomme. Må jeg sige enkelt og ligetil: vi tror, at det rigtigste vil være, at så længe jord anvendes i landbrugsmæssig hensigt, så længe man dyrker det, man nu engang dyrker på Danmarks jord, bør alle disse ejendomme behandles ens. Der er ingen grund til at drive jagt på nogen som helst.

Der konstateres en dag en værdistigning. Det er de danske kommuner, der efterhånden er blevet de største jordspekulanter her i kongeriget Danmark — jeg kan se ned på et øret medlem fra et vist sted her i Københavns omegn. Der er altså en grundstigning, hvor kommunerne i virkeligheden fører an. Men vi mener, at skal man ramme, ja, så må man ramme den dag der sælges, men ikke så længe ejeren anvender jorden til det, den skal anvendes til, nemlig en landbrugsmæssig produktion. Hvis man gennemfører denne bestemmelse, vil man efter mit skøn ramme mange, som ikke burde rammes, og det er helt forkert at gøre dette.

Vi kan altså tiltræde lovforslaget angående fritagelsen, men vi kan ikke på det foreliggende grundlag, hvor oplysnin-

[Thisted Knudsen.]

gerne er så få og så spagfærdige, tiltræde lovforslaget om at drage grupper ud.

H. C. Toft: Finansministerens forslag om fritagelse for betaling af grundskatter og grundstigningsskyld til staten af landbrugs-ejendomme for det kommende finansår er identisk med det lovforslag, ministeren fremsatte for året 1963-64. Forslaget er en følge af de ønsker, vi sammen med venstre havde ved det økonomisk-politiske forlig i forsommeren 1962, hvor regeringen accepterede vore synspunkter, således at denne fritagelse i fremtiden skulle finde sted. Når det af ministeren fremsatte lovforslag imidlertid kun gjaldt for et enkelt år, var grunden den, sagde den højtærede finansminister, at flere ministerier arbejdede på at finde frem til en permanent ordning, idet ministeren havde den opfattelse, at ikke alle ejendomme skulle have denne lettelse.

I anledning af, at det ærede medlem hr. Holger Eriksen for et øjeblik siden her fra talerstolen gav udtryk for, at han kunne give tilslutning til lovforslaget kun for det kommende år, men ikke mente, forstod jeg, at det skulle være en permanent ordning, vil jeg gerne spørge den højtærede finansminister, om min opfattelse ikke er rigtig, nemlig at det økonomisk-politiske forlig, der blev indgået i forsommeren 1962, gik ud på, at der skulle gennemføres en varig lettelse for landbruget af de faste grundskatter og af grundstigningsskylden.

Vi må altså nu konstatere, at de overvejelser, der skulle finde sted i ministerierne, ikke er afsluttet, og ministeren bebuder, at der senere i folketingsåret vil fremkomme forslag til ændringer i lovgivningen, således at der inden den 13. almindelige vurdering kan nås frem til en klaring, så betalingen af grundskatter til staten varigt bortfalder for landbrugsejendomme. Jeg ved, at ministeriet har nedsat et udvalg til at arbejde med disse problemer, og jeg håber, ministeren vil fremme den sag mest muligt, således at vi kan få en varig og fast fritagelse for landbrugets vedkommende for betaling af disse skatter.

Af selve lovforslaget fremgår det ikke, at der er ændringer i den kreds af landbrugere, der skal have fritagelse for at

betale de to skatter i det kommende år. Men af lovforslagets bemærkninger fremgår det, at kredsen, der skal fritages, indskrænkes, idet ministeren i bemærkningerne bebuder, at det er landbrugsministerens hensigt i skatteåret 1964-65 at begrænse kredsen af ejendomme, der skal have tilskud til nedsættelse af amtsskatterne, og at det som følge heraf vil blive en tilsvarende begrænset kreds, der får den fritagelse, der nu forhandles. I bemærkningerne siges det, hvem det er, der ikke skal have nedsættelse af de her omhandlede skatter, og det vil heraf fremgå, at det er de ejendomme, beliggende i byernes yderzoner, der er vurderet efter et salg, hvor salgsprisen overstiger 75 pct. af vurderingen i 1960.

Så vidt jeg kan se, vil konsekvenserne af denne lovgivning blive, at grundskatter og grundstigningsskyld vil stige ganske væsentligt for disse ejendomme, og da de er beliggende i en yderzone, kan de ikke anvendes til boligbyggeri eller andet tilsvarende byggeri, men man må forvente, at de stadig væk skal anvendes til egentlig landbrugsdrift. De nye ejere af sådanne ejendomme vil altså i årene fremover komme til at betale særdeles høje skatter; og kommer den dag, da den pågældende ejendom rykker ind i en mellem- eller inderzone og den skal sælges eller bebygges, må den kommende bygherre for at få dækket sine omkostninger lægge de gennem årene betalte store yderligere skatter, som der her bliver tale om, oven på prisen på boligen, for at udgifterne kan dækkes.

Hvis f. eks. køberen er et socialt boligselskab, så må de beboere, der til sin tid kommer til at bo i lejlighederne eller parcelhusene på det pågældende areal, betale en endnu højere pris i leje, fordi ejendommene nu har fået disse skatter lagt oven på de øvrige udgifter.

Vi hører tit og ofte, at socialdemokratiet vil virke for, at boligbyggeriet bliver billigere. Det foreliggende lovforslag må få den konsekvens, at det bliver dyrere at bo, fordi man kommer til at betale yderligere grundskatter og en stor grundstigningsskyld.

Jeg forstod på det ærede medlem hr. Holger Eriksen, at han ønskede i udvalget at prøve at fremme en ændring i loven, således at man også på grundlag af vurde-

[H. C. Toft.]

ringen i 1956 og den stigning, der siden da har fundet sted, ikke skulle kunne fritages for betaling af de nævnte skatter. Konsekvensen heraf vil blive en endnu større stigning i de skatter, vi skal betale, og i den yderste konsekvens vil det sige, at de ejere af parceller eller lejere, der i fremtiden skal bo på de pågældende arealer, i fremtiden vil få en yderligere udgift til bolig. Det harmonerer ikke med de synspunkter, man ude omkring i landet fra socialdemokratiets side gør sig til talsmand for, nemlig at man vil billiggøre byggeriet.

Jeg erindrer næsten ikke, at vi her i landet har behandlet lovforslag om ejendomsskatter, uden at man fra socialdemokratiets side har medvirket til at tvinge en lovgivning gennem folketinget, der betød yderligere skatter, således at det er blevet dyrere og dyrere at bo.

Det konservative folkeparti mener, det er en gal politik. Det konservative folkeparti er af den opfattelse, at det, vi må prøve at medvirke til, er at gøre boligbyggeriet så billigt som muligt, og derfor kan det ikke være opgaven for det offentlige at pålægge disse arealer yderligere skatter, som vil bevirke en forhøjet boligudgift.

Vi ønsker — og det er sagt af partiets politiske ordfører under åbningsdebatten — at komme af med grundstigningsskylden.

Jeg ser, at den højtærede finansminister har under overvejelse en ændring af loven om vurdering og beskatning af fast ejendom, inden vi kommer til næste vurdering, den 13. almindelige vurdering, således at man ikke kommer til at ramme dem, der bebor ejendommene i dag, med yderligere grundstigningsskyld, men, højtærede finansminister, det foreliggende lovforslag vil komme til at betyde, at fremtidige beboere, der måske kommer til at bo i ejendomme, der er bygget på et tidspunkt, da det er endnu dyrere at bygge, kommer til at betale yderligere i leje. Det konservative folkeparti kan ikke medvirke til en lovgivning, der har sådanne tendenser.

Jeg har derudover at sige til den højtærede finansminister, at da vi sidste år behandlede denne lovgivning, ja, allerede da vi havde landbrugsordningerne til behandling i 1961, fandt vi, at denne lovgivning om lettelse i ejendomsskatterne for landbrugsejendom-

me ikke gav tilstrækkelig dækning for skovbrugsejerne. Forholdet er det, at en række af skovbrugsejendommene er samnoteret med landbrugsejendomme. De, der således er samnoteret, bliver fritaget for at betale grundskyld og grundstigningsskyld. De skovbrugsejendomme, der er selvstændigt noteret, altså ikke samnoteret med landbrugsejendomme, bliver ikke fritaget for at betale disse skatter.

I betænkningen sidste år fra udvalget vedrørende det tilsvarende lovforslag gav den højtærede finansminister udtryk for, at han i alt fald ville se med en vis velvilje inden næste år på, om man kunne gå med til en sådan fritagelse. Af lovforslaget, der nu er fremsat, fremgår det ikke, at ministeren med velvilje har set på disse tanker, men jeg erindrer fra udvalgsbehandlingen, at der også på regeringsbænkene var sympati for de tanker, vi havde fremsat, og at man fandt en vis begrundelse for, at de nugældende bestemmelser var urimelige. Det må i alt fald være urimeligt, at man af skovjord skal betale grundstigningsskyld, når der er fredskovpligt på den. Der kan ikke her være tale om spekulationsgevinster, da det sammen med fredskovpligten er pålagt den enkelte skov ejer at holde skoven tilplantet med træer. Derfor mener vi i alt fald, at grundstigningsskylden vil være ganske urimelig, og vi ønsker i udvalget at medvirke til at få denne fjernet.

Jeg kan nævne eksempler på, at en enkelt skov i Nordsjælland har fået pålagt en afgiftspligtig grundstigningsskyld på i hvert fald ikke mindre end 520.000 kr. Det betyder jo ikke noget for en skov, om der er kommet flere veje op gennem Nordsjælland. Afsætningen af træ sker ud over landet til ensartede priser, blot træet er ført frem til fast vej. Der kan heller ikke være tale om, at skovjorden kan anvendes til rekreative områder, for — som jeg nævnte før — er det, når der er fredskovpligt, påbudt, at den skal holdes tilplantet.

Ud fra disse betragtninger ønsker vi at få fjernet grundstigningsskylden for alle skoves vedkommende, og ud fra en lighedsbetragtning ønsker vi også, at fredskove må være fritaget for at betale grundskyld ligesom de skovejendomme, der er samnoteret med en landbrugsejendom.

[H. C. Toft.]

Vi ønsker en udvalgsbehandling af lovforslaget, og vi vil inden denne have konsekvenserne belyst, hvis lovforslaget ophøjes til lov; men jeg vil gerne endnu en gang understrege, at vi ønsker grundstignings-skylden afviklet, fordi den fordyrer boligen i stadig stigende tempo. Nu ser jeg, at socialdemokratiet vil presse på for at få en yderligere grundstignings-skyld — altså en yderligere fordyrelse af boligen.

Resultatet af udvalgsarbejdet vil afgøre vor endelige stilling til den indsnævring, der finder sted i den kreds, der skal have lettelse, medens vi selvfølgelig har den indstilling, at lovgivningen til fritagelse for de to nævnte skatter, der hviler på landbrugs-ejendomme, skal gennemføres — det er jo et forslag, der er fremkommet efter ønske fra det konservative folkeparti.

Aage Fogh: Jeg kan på mit partis vegne give tilslutning til det foreliggende lovforslag, der jo betyder en forlængelse af det, vi var inde på i fjor. Og så kan jeg udtale håbet om, at det ikke kommer til at koste staten noget. Med de priser, vi i øjeblikket har på landbrugets varer, og med den høst, der efter Karlskov Jensens udtalelser skulle være den bedste, vi nogen sinde har haft, vil jeg nemlig vurdere situationen sådan, at landbrugets forrentningsprocent, når vi når frem til næste år, vil komme til at ligge mellem 4 og 4,5. Det er det grundlag, vi har at gå ud fra. Hvis vi når 4,5 pct., bortfalder fritagelsen, og ligger procenten derunder, må staten for hver manglende promille betale 1,2 mill. kr.

Jeg giver altså tilslutning. Jeg giver også tilslutning til den foreslåede ændring. I modsætning til de ærede medlemmer hr. Thisted Knudsen og hr. H. C. Toft er jeg ganske enig med ministeren i, at de ejendomme, der købes til spekulationspriser, ikke bør fritages for skat. Jeg har nu haft lejlighed til at få underøgt et problem, jeg har nævnt nogle gange. Der ligger oppe i Frederiksborg amt mere end 100 ha, som overhovedet ikke har været dyrket de sidste tre år, fremragende landbrugsjord. Er der nogen som helst mening i, at man skulle fritage denne jord for skat? Den er købt for 2 mill. kr., så vidt jeg ved, men jeg håber, at vi i et udvalg kan få undersøgt

dette konkrete spørgsmål nærmere. Jeg tror, det kunne tjene til at klare visse be- greber.

Må jeg sige til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, at hvis vi lader de pågældende betale grundskyld og grundstignings-skyld, så betyder det ikke, at staten sparer penge, men det betyder, at de landmænd, der driver almindeligt landbrug, får en større lettelse. Jeg ville dog gerne have at vide, om bøndernes repræsentant her i tinget vil være tilhænger af, at storspekulanterne — hvor det er millionbeløb, det drejer sig om — skal have skattelettelse på lige fod med de almindelige bøndergårde, med dem, der lever af at dyrke Danmarks jord i en vanskelig tid.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Thisted Knudsen i, at denne lovgivning er for indiviklet. Det er jo faktisk utroligt, hvad man hører fra denne talerstol som bevis for, at man ikke forstår, hvordan loven virker, og derfor er der grund til at rejse det spørgsmål, om det nu også er nødvendigt at have en så stor og indiviklet lovgivning. Hvorfor kunne vi ikke nå frem til, at vi ganske simpelt sagde: al jordværdi i Danmark, uanset om det er i København, Roskilde eller Vestjylland, belægges med en afgift på 4 eller 5 pct. Procentens størrelse kan vi diskutere, men den belægges med samme procent over hele landet for samme jordværdi. Hvorfor skal vi have en 3-4 forskellige slags? Jeg kan ikke se det, og det er da klart, at det medvirker til forvirring, som igen medfører, at grundskylds-lovgivningens virkninger ikke kommer til udtryk, fordi folk ikke har overblik over den. Det bør erkendes, at grundskylden er en førsteprioritet på den danske jord, og denne prioritet skal ikke bæres af køberen, men skal bæres af sælgeren. Det er det, der ikke sker i dag, fordi vi herindefra, har forkludret lovgivningen, og derfor håber jeg i høj grad, at vi vil kunne nå frem til en så simpel ændring, at man sagde: den samme procent på al jord i land- og by-distrikter, og så føjede til: for landbrugs-ejere og havebrugsejere, der lever af at dyrke den danske jord, bør den være konjunkturbestemt, d. v. s. at der, når vi har dårlige tider, gives en lettelse; det er statens indsats for at lette erhvervene i unormalt dårlige tider.

[Aage Fogh.]

De udtalelser, det ærede medlem hr. H. C. Toft fremsatte, karakteriserer egentlig hele forvirringen. Det er jo i virkeligheden fantastisk, at der i 1963 står en folketingsmand op og i fuld overbevisning om, at det er sandt, siger, at ved beskatningen af jorden bliver det de fremtidige besiddere, der kommer til at betale den. Må jeg lige over for det ærede medlem anføre et eksempel; så kan vi diskutere det på et jævnt grundlag, så at vi alle sammen kan forstå det. Se, ærede medlem, det er jo helt klart, at når befolkningen samler sig i visse distrikter som ved Køge Bugt eller Roskilde Fjord, så kan vi lave vor lovgivning, som vi vil — det bliver alligevel dyrt at bo der. Det, der er spørgsmålet, er, om vi kan lave en lovgivning af en sådan karakter, at den mand, der oprindeligt havde jorden, ikke løber med millionerne, men at disse millioner kan bruges til at byggemodne de arealer, der er tale om.

Tænk Dem bare, ærede medlem, et lille, konkret eksempel. Der er for nylig solgt 5 ha, der kostede 1 mill. kr. De lokale vurderingsmyndigheder, som skal vurdere jorden om, har sagt: ja men det er jo en helt tåbelig pris; vi vurderer den til 560.000 kr., til godt det halve. Hvorfor kan den da sælges til over 900.000 kr.? Udelukkende fordi køberens sagfører, arkitekt o. s. v. spekulerer i bolignøden. Disse folk mener at have håb om og sikkerhed for, at bolignøden vil holde sig så langt ud i fremtiden, at de kan få de 50 beboere, der skal ud på denne jord, til at betale 50.000 kr. pr. grund, trods det at der ligger jord lige ved siden af, der dyrkes som landbrugsjord. Så forvirret er den politik, vi har ført, det resultat, vi er nået til; det bør vi komme væk fra. Jeg tror også, det ærede medlem hr. H. C. Toft vil indrømme, at hvis vi sætter ind på rigtig måde og ikke indsnævrer zonerne, sådan som vi har gjort det hidtil, vil man ikke købe byggegrunde til 50.000 kr., men så vil man gå 100 m længere væk, hvor man kan købe dem for $\frac{1}{4}$ af denne pris. Det er det, der er hensigten.

Det bør altså efter mit skøn være sådan, at en mand, der har købt på de rimelige betingelser, ikke skal betale grundstignings-skyld, hvis han ikke lægger beslag på mere jord end det, han skal bruge til sin

egen bolig. Den dag han sælger, ligger grundstigningsskylden der som en hvilende forpligtelse, der træder i kraft. Prioriteterne overtages af køberen, og så er vi inde i det rigtige leje.

Det interesserede mig ganske overordentligt i aftes at høre den nye formand for retsforbundet belære 4 journalister om, hvad grundskyld er. Det viste sig, at disse 4 journalister heller ikke vidste det, men de fik det at vide, inden de var færdige. Jeg tror, der er flere, der har behov for at få det at vide. Jeg tror, at en af de store farer, vi står over for, er jordspekulationen, som er ved at tage magten fra os. Tænk bare på, hvad der er sket i Karlslunde, hvor en sognerådsformand og et amtsrådsmedlem under festlige former holder udsalg af grunde og bilder folk ind, at de får en grund til 10.000 kr. Derefter kommer grundstigningsskyld og byggemodning og måske 10 års ventetid, således at de har fået en grund til 30.000 kr. i stedet. Det har en mand i offentligt arbejde ikke lov til at liste uskyldige medborgere ind i. Det er vor skyld herindefra, at vi ikke har anskueliggjort denne lovgivning på en sådan måde, at folk forstår den.

Nu har jeg forstået, at man kan tale om mange ting, når jordproblemerne er på dagsordenen, og da vi har forholdsvis god tid, ville jeg gerne i forbindelse med disse problemer om jord og landbrug gøre et par bemærkninger foranlediget af et avisreferat, jeg har set i dag. Vestkysten meddeler under stor overskrift, at de tre såkaldte vise mænd har udsendt en meddelelse om, at her i Danmark må der ingen brug være under 20 ha. Aarhus Stiftstidende bringer et referat af en tale, som departementschef Schmidt har holdt i Århus. Efter referatet har departementschefen sagt, at inden for landbruget værner man om de små brug, men man må gøre sig klart, at 190.000 mindre landbrug i løbet af kort tid vil stå uden arbejdskraft.

En økonomisk professor, der også er en klog mand, har meddelt i et københavnsk dagblad, at landbrug under 20 ha må nedlægges, og at de helst må lægges til store landbrug, så kan man spare byggeri. Jeg spørger disse vise mænd, om de er vidende om, at det samlede antal landbrug her i Danmark er 196.000, og dér er de

[Aage Fogh.]

små gartnerier med. Tallet på landbrug alene er nede på ca. 188.000. Skal vi nedlægge de 148.000, så bliver der 40.000 tilbage. Kan det være meningen? Er det et godt råd at give af de klogeste folk, vi har i landet på dette område, hvis de er de klogeste? Jeg tror det ikke.

Jeg går et skridt videre. Er man helt sikker på, at det i fremtiden vil forme sig sådan, at industrien kan optage alle de arbejdere, der er ledige? Jeg er ikke så sikker. Jeg hørte også i går, at der var nogen, der var i tvivl. Jeg tror, det vil være en alt for kortsynet politik for det danske folketing at gå ind for at nedlægge 140.000 små brug. Det er muligt, at der skal nogle sammenlægninger til, men det skal gøres på fornuftig måde. Jeg har villet benytte lejligheden her til kraftigt at protestere mod hele den tendens, der er kommet til udtryk fra de kloge mænds side. Jeg har også villet protestere, fordi det er en indstilling hos de konservative, at man helst skulle have alle småbrugene i Danmark til at forsvinde.

Må jeg så endelig nævne en tredje ting; det er der ikke ret mange der har hæftet sig ved. Vi har et tilstrækkelig stort og tilstrækkelig solidt materiale, der fortæller, at i landbrug på under 20 ha er nettoproduktionen pr. hektar opgjort til 1.400 kr. I landbrug på over 20 ha er nettoproduktionen opgjort til 900 kr.; det er en forskel på mere end 50 pct. til fordel for de små brug. Hvad er så nettoproduktionen? Det er forskellen mellem værdien af det, man har produceret, og de hjælpestoffer, man har måttet indkøbe. Tror man, at den danske valuta kunne undvære den indsats, der i dag øves af det mindre landbrug? Jeg tror det ikke.

Dermed anbefaler jeg det foreliggende lovforslag og håber, at vi i løbet af den kommende vinter vil kunne gennemføre sådanne ændringer af vor grundskyldslovgivning, at den bliver, hvad den skulle være, en førsteprioritet, der hviler på al jord og er konjunkturbestemt for landbruget i det hele taget.

Morten Lange: Det synes, som behandlingen af dette ikke alt for omfattende lovforslag bliver brugt til en hel række for-

skellige andre formål såsom intern klatvask i det radikale venstre, og hvad der nu ellers kan falde for. Det kan naturligvis også have sin berettigelse fra tid til anden at bruge en førstebehandling på den måde. Jeg skal dog med det samme sige, at det skal jeg gerne afstå fra, og jeg kan dertil lægge, at mit syn på lovforslaget er således, at jeg bliver ikke længt op, men måske hængt i Bringstrup forsamlingshus, for jeg synes, at dette lovforslag er af en sådan art, at vi kunne undvære det.

Vi har jo tidligere diskuteret landbrugsstøttelovgivningen, hvor dette lovforslag falder naturligt ind, og det var mig naturligvis en tilfredsstillelse at høre, at det ærede medlem hr. Holger Eriksen i dag må konstatere, at følgen af den forfejlede støttepolitik har været en kraftig stigning i landbrugsejendommenes priser. Vi har hele tiden haft en klar fornemmelse af, at sådan måtte det gå, og sådan er det altså også gået, så det kan ikke overraske os, men det er altid rart at få den slags temmelig håndfaste profetier bekræftet.

I den anledning forekommer det mig at være overordentlig nærliggende, om vi med det samme begynder at tage i hvert fald et lille reb i dette sejl, og en af de nemmeste ting, man kunne gøre, var at lade være at vedtage det lovforslag om fritagelse for grundskyld til staten, som er fremsat her. Det forekommer mig, at det kunne være et ganske lille skridt i retning af at afvikle den fejlagtige landbrugsstøttelovgivning. Jeg ser ingen grund til, at et sådant skridt skal vente, indtil man kan tage alle de andre afviklingsskridt, og derfor vil jeg mene, at dette lovforslag i virkeligheden egner sig bedst til forkastelse, og en sådan forkastelse er mit parti da også indstillet på; men naturligvis vil det være af betydning, at vi under udvalgsbehandlingen får nogle af de kendsgerninger frem, som formentlig yderligere vil støtte den opfattelse, at man ikke bør vedtage lovforslag af denne art.

Der er meget, der tyder på, at landbruget i år har haft sådanne indtægtsforhold, at vi i virkeligheden må bestræbe os meget stærkt på at få skåret ned på den udpumpning af midler til landbruget, som landbrugsstøttelovgivningen er et udtryk for. Jo før vi kan få gjort klart, hvorledes situationen har udviklet sig under de i øjeblikket særdeles

[Morten Lange.]

gunstige afsætningsforhold, jo bedre, og jo før kan vi nå frem til en afvikling af landbrugsstøtteordningerne og frem til en mere rationel form for støtte til finansiering af det danske landbrug, hvor det måtte være nødvendigt.

Jeg kan ikke ved denne lejlighed inklade mig på en længere diskussion om ejendomsbeskatningen. Det er naturligvis udmærket, at der er en pave i Rom, der vil gøre det enkle enklere og det komplicerede enkelt. Det vil vi gerne alle sammen gøre; det behøver vi ikke at have en pave til at forklare os. Men jeg har den opfattelse, at hvis der er en enkelt sag, som det ikke er nemt at gøre enkel eller let forståelig, er det ejendomsbeskatningen, fordi det er et overordentlig indviklet og svært instrument at spille på. Jeg er i hvert fald meget lidt overbevist om, at det ærede medlem hr. Thisted Knudsen har fundet den rigtige løsning, når han siger, at en afskaffelse af ejendomsbeskatningen er den rigtige udvej. Det forekommer mig, at der var mere bid i det ærede medlem hr. Holger Eriksens analyse, som trods alt synes at tyde på, at en fornuftig ejendomsbeskatning kan holde igen på spekulatjonen.

Jeg skal afslutte med at sige et enkelt pønt ord om lovforslaget; det kan måske være på sin plads. Jeg synes, det er overordentlig godt, at lovforslaget nu er sådan indrettet, at de egentlige spekulationsjorder tages ud af støttelovgivningen. Det skulle naturligvis være sket for længe siden, men bedre sent end aldrig. Det har altid været et til tider endog særdeles mærkeligt syn at se disse mere eller mindre tilsæede marker, som ligger i yder- eller mellemzoner, og som måske eller måske ikke bliver indhøstet. At disse oven i købet skulle have landbrugsstøtte, har været helt uforståeligt for enhver, der fik det oplyst, og det glæder mig, at loven på dette punkt betyder et fremskridt, og vi håber, at dette kan blive administreret så stramt som muligt, så fremskridt kan slå igennem, og at lovforslaget derigennem kan medvirke til i beskedent omfang at begrænse spekulatjonen, hvis det skulle gå hen og blive vedtaget.

Mose Hansen: Selv om det ærede medlem hr. Aage Fogh mener, vi har god tid,

skal jeg ikke knytte ret mange bemærkninger til det, der blev sagt af det ærede medlem, men kun gøre opmærksom på, at når det ærede medlem indledte med at sige, at det foreliggende lovforslag havde relation til landbrugets forrentningsprocent, så tror jeg, at det må være det næste lovforslag, der kommer til behandling i det høje ting, og jeg skal strengt holde mig til det lovforslag, vi behandler her, lovforslaget om landbrugsejendommers fritagelse for grundskyld og grundstigningsskyld.

Dette lovforslag er en videreførelse af den lovgivning, som mit parti støttede for finansåret 1963-64. Under forhandlingerne i det høje ting i 1963 bebudede den højtærede finansminister en ændring i kredsen af landejendomme, der kunne komme ind under loven, altså få fritagelse. Efter vedtagelsen af de ændrede vurderingsregler i maj 1963 udskydes nu efter lovforslaget de ejendomme i fremtiden, der ikke kan vurderes ud fra bondegårdsreglen. Mit parti var som bekendt ikke tilhænger af de vedtagne ændringer i vurderingsloven, og da vi mener, at de foreslåede ændringer medfører urimeligheder, kan vi heller ikke tiltræde, at alle de i lovforslaget nævnte ejendomme ikke kan få lettelse i grundstigning og grundstigningsskyld. Jeg håber, at der inden længe kan foreligge en varig lovgivning om grundskyld og grundstigningsskyld for landejendomme, hvori der samtidig gives en præcis afgrænsning af, hvilke ejendomme der kan komme ind under lovens regler om fritagelse for grundskyld og grundstigningsskyld, eller rettere sagt om dem, der ikke kan få fritagelse.

Jeg kan derfor på mit partis vegne anbefale fritagelsen for grundskyld og grundstigningsskyld, men ikke begrænsningen i den kreds, der kan få fritagelse.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg vil gerne takke de ærede ordførere for tilslutningen til lovforslaget. Så vidt jeg opfattede de taler, der blev holdt, var det kun den ærede ordfører for socialistisk folkeparti, der gik imod selve lovforslaget.

Der har jo været fremsat, jeg tør vel næsten sige meget vidtrækkende betragtninger under denne førstebehandling, både vidtrækkende med hensyn til politiske emner herhjemme, ejendomsbeskatning i

[Finansministeren.]

almindelig, landbrugspolitik o. s. v. — og for så vidt også geografisk vidtrækkende, som det ærede medlem hr. Thisted Knudsen jo tog sig en lille tur til Rom, inden han blev færdig med sit indlæg.

Jeg skal ikke gå ind på disse betragtninger. Der vil komme en senere lejlighed, hvor vi kan drøfte ejendomsbeskatningen i almindelighed. Der er, som det også er blevet sagt af en af de ærede ordførere, nedsat et særligt udvalg, som skulle have til opgave først meget hurtigt at gøre indstilling om ændringer i loven om vurdering og beskatning til staten af fast ejendom med henblik på den almindelige vurdering til næste år og dernæst en indstilling om almindelige ændringer af ejendomsbeskatningen, så vi kan opnå en forenkling heraf. Jeg synes, det på nuværende tidspunkt er for tidligt for mig at gå ind i en diskussion om disse ting, så jeg skal foreløbig modstå enhver fristelse til at komme op at hænge i Bringstrup!

Må jeg om de indvendinger, der er gjort mod indskrænkningen af kredsen af landbrugsejendomme, der fritages for beskatningen, sige, at det er jo en meget lille indskrænkning, der her er tale om. Det drejer sig alene om de landejendomme, som inden for en kortere tid er blevet handlet og er blevet købt til en pris, der ligger over 75 pct. over vurderingen, d. v. s. købt til en pris, der synes at vise, at interessen for at erhverve netop denne landejendom ikke er knyttet til ejendommen som landejendom, men er knyttet til den som spekulationsobjekt med henblik på senere videresalg og udstykning, og dér synes det urimeligt, at man, når man erhverver en landejendom med det formål, da skal fritages for denne beskatning.

Det var, ligesom det ærede medlem hr. H. C. Toft godt nok havde en fornemmelse deraf og derfor ligesom lagde begrundelsen over på en anden bov og gav sig til at tale om, at alt det, som en sådan køber nu måtte betale i ejendomsskat, lagde han på prisen på jorden til sin tid. Jeg tror ikke, det

ærede medlem vil være i stand til at udstede nogen som helst garanti for, at den mand ikke alligevel tager en så høj pris, som han på nogen måde kan få for sin jord, og det vil med andre ord sige, at hvis han ikke skal betale disse skatter, vil han tage en større fortjeneste hjem; for hvad? For ikke at have udrettet noget som helst! Derfor synes jeg, at den argumentation, som det ærede medlem her anvendte, ikke er holdbar, og jeg synes, at det er rimeligt, at forslaget er udformet på den måde, som det er.

Der var andre ting, som man ønskede oplyst og ønskede drøftet, og det vil naturligvis kunne ske i det udvalg, som jeg forventer bliver nedsat. Vi skal fra finansministeriets side være til rådighed med alle de oplysninger, som det er os muligt at fremskaffe.

Holger Eriksen: Jeg skal ikke i væsentlig grad forlænge diskussionen, og derfor skal jeg også give afkald på at gå ind i en forhandling med det ærede medlem hr. Thisted Knudsen om grundskyld og grundstignings-skyld i almindelighed, for det er jo rigtigt, som den højtærede finansminister har sagt: det kommer vi til at behandle senere.

Det ærede medlem anfægtede naturligvis ikke de tal, jeg anførte; det ville jo også være umuligt, for så skulle man påstå, at statistisk departement ikke arbejdede i overensstemmelse med de retningslinjer, som er angivet for det. Men det ærede medlem søgte som en afledningsmanøvre at henvise til, hvordan landbrugets indtægter var i forhold til andre erhvervs.

Jeg har ikke noget imod, at man foretager en sådan undersøgelse, vel at mærke når man så også tager med i betragtning, hvor stor den årlige formueforøgelse er for landbrugets vedkommende. Det fremgik af de tal, jeg nævnte, at der havde været en årlig stigning på 10 pct. Jeg forudsætter — og det er der vist ikke meget forkert i — at egenkapitalen udgør ca. 25 pct. af den samlede værdi; det vil altså sige, at det bliver

[Holger Eriksen.]

40 pct. af egenkapitalen, man har som tilvækst årlig. Hvis man lægger det til den forrentningsprocent, som landbruget har kunnet henvise til, plus den løn, som landbrugeren får for det arbejde, han selv gør, så tror jeg ikke, at han kommer til at ligge lavere end i hvert fald arbejdere og funktionærer, som ikke har de samme værdistigningsmuligheder. Det var den ene bemærkning, jeg ville gøre.

Den anden er den, at landbrugets indtægter naturligvis er afhængige af forskellige faktorer, men en af de væsentligste er ganske afgjort forrentningsbyrden, og hvis man nu går den vej at tage skatterne væk fra landbruget, er det klart, at ved det første ejerskifte derefter, får ejeren en tilsvarende prioritetsbyrde. Altså, man lader rentebyrden vokse i samme grad, som man reducerer beskatningsbyrden, og det medfører altså, at den nye landmand, den unge landmand, bliver dårligere stillet, end han ellers ville være. Det er resultatet af den politik, som man fører fra oppositionens side.

Derefter kommer jeg til det med bondegårdsparagraffens ophævelse for visse landbrugsejendomme, og dér vil jeg gerne takke det ærede medlem hr. Thisted Knudsen for den klarhed, hvormed han udtrykte, at man overhovedet ikke ville være med til at undrage nogle af disse landejendomme skattelettelsen. Jeg kunne forstå, hvis det ærede medlem ville have argumenteret for, at de 75 pct. skulle have været 80 pct. eller 100 pct. eller noget lignende, men det ærede medlem sagde klart: vi vil ikke være med til noget som helst. Nu kender vi alle sammen masser af eksempler på, at spekulanter har opkøbt netop den slags landbrugsejendomme og betalt dem med det tidobbelte af værdien. Det er klart, at det ikke er landbrugsejendomme mere. Men hvis ejeren er fri for at betale grundskyld, grundstigningsskyld o. s. v., har han råd til at ligge med en sådan ejendom og vente på, at den skal komme op i langt højere pris, og derved tage fortjenesten hjem. Det ærede medlem siger, at det skal han have mulighed for; han skal have tilskud fra staten til den spekulation, han har indladt sig på. Jeg kan ikke forstå, at det kan være rimeligt. Vi fik ganske vist også en forklaring på det

fra det ærede medlem hr. H. C. Toft, nemlig at man under ingen omstændigheder måtte lægge hindringer i vejen for spekulanterne; man skulle tillade dem at få så meget som muligt i fortjeneste — for hvis man ikke gjorde det, ville det komme til at gå ud over dem, der senere skulle bruge jorden, når den skulle udnyttes til byggegrunde.

Det ærede medlem forudsatte, at spekulanten naturligvis skulle have dækning for alle de udgifter, han havde haft til skatter o. s. v., men det står aldeles ingen steder skrevet. Hvis den mand, der betaler en landejendom med op mod det tidobbelte af værdien, ligger med den og skal betale alle de udgifter, der følger med, så kan han let risikere at komme i den situation, at han får underskud på spekuleringen, at han må sælge til en lavere pris, end han har givet, hvad han i høj grad også har fortjent at blive tvunget til. Derfor er påstanden om, at det er de stakkels lejere, der kommer til at betale, fuldstændig umulig.

For øvrigt er der det morsomme ved det, at i almindelighed gør man fra den side gældende, at grundværdistigningsafgiften altid bliver betalt af køberen. Den højtærede finansminister var inde på denne påstand, som ikke er rigtig. Men nu kommer det. I Finanstidendes forrige nummer var der en artikel, der sagde, at således som grundstigningsskylden virker i øjeblikket, ville det medføre, at hvis samtlige parcelhuse i Københavns omegn blev solgt til den værdi, de har i dag, måtte de udrede 4 milliarder kr. til det offentlige. Det er en formuekonfiskation, der batter noget, sluttede artiklen. Og det er jo ikke Finanstidendes opfattelse alene. Denne artikel er gået rundt i hele den borgerlige presse, man har slået den stort op, og hvad anerkender man dér? Simpelt hen, at det er sælgeren, der kommer til at betale.

Jeg tror ikke, man i længden kan blive ved med at argumentere på denne måde. På den ene side siger man, at det er køberen, der kommer til at betale det hele, og på den anden side går man ud og siger til ejerne: det er jer, der skal betale, og der er tale om en formuekonfiskation. Jeg tror, det ville være hensigtsmæssigt, om de herrer kunne finde frem til et standpunkt, som i hvert fald var nogenlunde klart, således at man ikke sagde det ene den ene dag og det

[Holger Eriksen.]

modsatte den næste. Så ville man formentlig også komme til den forståelse, at det er ikke grundspekulationen, man skal holde hånden over, men man skal bremse den for derigennem at skaffe de nye beboere i de bygninger, det er nødvendigt at lave, en rimelig leje.

Thisted Knudsen: Det ærede medlem hr. Holger Eriksen har jo en særlig evne til at fortolke andres udtalelser på en lidt — hvad skal jeg sige — hårfin måde. Hvis det ærede medlem havde lyttet efter, hvad jeg sagde — det har han haft mulighed for — ville han vide, jeg udtrykkeligt sagde, at vi ville ikke være med til at undtage for lettelse den landbrugsjord, der udnyttes som landbrugsjord. Det sagde jeg udtrykkeligt. Når nu det ærede medlem siger, at der ligger jord hen, som måske slet ikke benyttes landbrugsmæssigt, så erkender jeg, at der er et problem, og det er et spørgsmål, man kan drøfte i udvalget. Lige så urimeligt det er at ramme den landmand, der sidder med en ejendom og udnytter den rent landbrugsmæssigt og skal udnytte den i 5 eller 10 år, lige så urimeligt kan det være at ramme ham, der måske har spekulationsmæssige hensigter. Det er ikke det forhold, jeg taler om; det er princippet om landbrugsjorden og dens udnyttelse som landbrugsjord, som efter vor mening er afgørende.

Må jeg så lige gøre en enkelt bemærkning til det ærede medlem hr. Aage Fogh og også til det ærede medlem hr. Holger Eriksen, der jo er en meget meget stor modstander af, at der tjenes penge på at sælge ejendomme her i landet. Man kan lige så godt tjene penge på det ene som på det andet, når blot der er fornuft i det. Der blev i 1962 omsat 8.400 landbrugsejendomme. Det ærede medlem skulle undersøge, hvem det er, der efterhånden køber disse ejendomme. Familieoverdragelser ligger på ca. 2.000 hvert år, det er et ret konstant tal. Det ærede medlem ved, og det ved hele det høje ting, at det, vi står over for, er det, som den højtærede økonomiminister siger, at der er for få landbrugere og for mange landbrugsejendomme. Det kan ikke nytte noget at holde liv i en stand, der ikke er der. Hvis vi står over for det problem, at der

kun er 2.000 kvalificerede landmænd om året til at købe 6.000, 7.000, 8.000 landbrugsejendomme, så skal vi enten importere landmænd andre steder fra — og det vil ingen være med til, heller ikke jeg — eller også skal vi til at uddanne nogle fra byerne. Det er den eneste mulighed. Derfor er landbrugspolitikken for det første et spørgsmål om, hvordan man skal klare sig igennem, når man ikke har mere end disse 2.000-3.000, hvor snart to tredjedele af ejendomsoverdragelserne bliver familieoverdragelser. Det er det, man skal interessere sig for. For det andet behøver man ikke være bange for spekulation i landbrugsejendomme. Når en større og større del overdrages til familien, så behøver man ikke at være bange. Jeg har været med til mange ejendomshandler. Faderen spænder ikke sønnen hårdere for, end han er nødt til. I øvrigt er det jo andre landmænd, der må købe ejendommen, hvor der ingen familie er til at overtage den. Det problem har mere aktualitet også for det ærede medlem hr. Aage Fogh; hvordan vil man klare dette og alt det andet? Det kan lyde særdeles godt, hvad det ærede medlem siger, men der er for få realiteter i det.

H. C. Toft: Jeg skal ikke forlænge debatten videre, men jeg har lyst til at gøre en enkelt bemærkning til det ærede medlem hr. Aage Fogh. Det var det ærede medlem, der sagde: at et medlem af folketinget i året 1963 kan stå og sige, at grundstigningskylden gør det dyrere at bo! Det var helt hen i vejret efter det ærede medlems opfattelse. Jeg tror, det ærede medlem vil få vanskeligt ved at fremføre et eksempel på, at grundstigningskylden har gjort det billigere at bo. Det samme vil jeg gerne sige til det ærede medlem hr. Holger Eriksen.

Det ærede medlem hr. Holger Eriksen fremdrog endvidere, at det var vor hensigt at beskytte spekulationen. Må jeg derfor erindre det ærede medlem om, at da vi behandlede jordlovene her i tinget, fremførte vi i vort forhandlingsgrundlag, at vi ønskede en frigørelsesafgift, når jord gik over fra ét formål til et andet, netop for at få en afgift af den spekulationsfortjeneste, der er fremkommet dér.

Jeg vil gerne yderligere tilføje til det

[H. C. Toft.]

ærede medlem hr. Aage Fogh, at det var jo vor hensigt, at de midler, der herved fremkom, skulle bruges til byggemodning. Det var netop det, det ærede medlem for et øjeblik siden gav udtryk for var hans ønske med henblik på at udvide byggezonerne, at man fik en sådan afgift af de spekulationsfortjenester, der fremkom, og at den skulle bruges til byggemodning. Derfor glæder det mig, at man nu også på dette område har givet venstre og de konservative ret i de synspunkter, vi fremlagde i vor forhandlingsskitse. Den tale, som så ofte fremføres fra ærede medlemmer i den radikale gruppe om, at vi ikke havde fremført synspunkter, der var værd at forhandle om, der var brugelige i en jordlovgivning, er altså ikke rigtig. Det ærede medlem hr. Aage Fogh må give os ret i, at de synspunkter, vi fremførte, og som man nu er enig med os i, var de rigtige.

Jeg vil gerne over for finansministeren gentage mit spørgsmål vedrørende varigheden af denne lovgivning. Det foreliggende lovforslag gælder kun for et år. Jeg går ud fra, at det tilsagn, vi fik under omforhandlingerne om, at der skulle være tale om en varig nedsættelse, en fritagelse for faste skatter, en fritagelse for grundstigningsskyld på landbrugsejendomme, stadig står ved magt, og at det er finansministerens hensigt at fremkomme med forslag, der vil være af en sådan art, at vi i fremtiden bliver fritaget derfor.

Aage Fogh: Til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen vil jeg gerne gøre et par bemærkninger. Det ærede medlem siger, at der er for få landmænd og der er for mange ejendomme. Det har jeg hørt så mange andre sige. Jeg har også hørt så mange andre fortælle, at vi har ødegårde liggende ud over landet. Jeg har prøvet at undersøge problemet, og jeg har før sagt her i det høje ting, at der er ikke flere ødegårde i Jylland, end at jeg tør anbefale staten at købe dem og plante dem til. De gårde, der er ødegårde, er dem, der aldrig skulle have været landbrug efter mit skøn, fordi jorden er for ringe. Men se, ærede medlem, for 15-18 år siden havde vi her i tinget de største spekulationer og problemer med de talstærke årgange. De

mange børn, der var født fra 1940 til 1945, hvad skulle vi gøre ved dem? De spekulationer kunne vi have sparet os. En partifælle til det ærede medlem, nemlig Sønderup, sagde ved en lejlighed her fra denne talerstol: de talstærke årgange, hvor er de henne? De er i hvert tilfælde ikke dér, hvor der skal arbejdes.

Jeg er ikke helt sikker på, at den voldsomme efterspørgsel, der i dag inden for industrien og byggefagene er efter arbejdskraft, opretholdes i det lange løb. Hvis den svingter, vil det være en ulykke, om vi har fulgt de kloges råd og nedlagt 140.000 landbrug. Derfor siger jeg: tag den med ro, lad os se tiden an og tage vanskelighederne, efterhånden som de melder sig. Der er ingen grund til sådan ligefrem at drive klappjagt på mindre jordbrugere her i landet. Det har de ærlig talt ikke fortjent, heller ikke fra venstres side. (*Thisted Knudsen:* Det gør vi heller ikke!). Nej, det håber jeg heller ikke. (*Thisted Knudsen:* Nej, tværtimod!).

Og så en bemærkning til det ærede medlem hr. H. C. Toft. Hvis jeg skulle have sagt — og det er muligt i farten — at grundstigningsskyld aldrig lægges over på køberne, så beklager jeg det, for det er da helt givet, at det sker, det har vi masser af eksempler på. Det viser netop den forkerte udnyttelse af loven. Men grundstigningsskylden rigtigt udnyttet, taget hos den oprindelige sælger, giver mulighed for at få penge til byggemodning, til anlæg af kloakker, til anlæg af rensningsanlæg, men så skal kommunerne have andre vilkår. Der er jo ærlig talt, synes jeg, ingen mening i, at Ballerup kommune, der skal bruge 360 tdr. land, er tvunget til at give 35 mill. kr. for det areal, i stedet for at de kunne have ret til at sige: all right, når du ikke vil sælge for et rimeligt bud, så vurderer vi det og beskatter det, og så bliver det til salg i løbet af forholdsvis kort tid. Så kommer det til at ligge i sit rette leje. Men det kan jeg godt forstå at de konservative, som varetager kapitalens interesse, ikke er interesseret i, og altså det ærede medlem hr. H. C. Toft er det heller ikke.

Morten Lange: Jeg forstod på den højt-ærede finansminister, at de få tilfælde af undtagelser af spekulationsjord, som man

[Morten Lange.]

nu har fået loven begrænset til, er overordentlig beskedne i antal. Jeg tror, det bliver nødvendigt at se i udvalget, hvis denne ordning skal fortsætte, at få disse undtagelsesbestemmelser udvidet noget, for jeg er helt sikker på, at statsstøtte og fritagelse for skat af jord, som i hovedsagen er erhvervet eller ligger hen med spekulationsformål, er umoralsk, og det bliver det høje ting nødt til at tage stilling til og gøre hvad det kan for at forhindre.

Jeg vil i den anledning gerne anholde det ærede medlem hr. Thisted Knudsens bemærkninger, som han nu har forsøgt at definere sig væk fra; oprindeligt fik vi et temmelig klart indtryk af, at det var hans agt at beskytte disse spekulanter. Det var nøjagtigt det, jeg var inde på. Det var det, jeg var inde på, at det skal være et alibi for, at det stadig væk er landbrugsjord, hvis man blot hælder en smule sennep i en gang imellem, så det dog kan se ud, som om det er dyrket. Vi har alt for mange af den slags tilsnigelser og omgørelser af loven i Danmark. Jeg er sikker på, at det, vi må lægge til grund, er, om der foreligger en faktisk spekulationshensigt, og om man har indtryk af, at den pågældende ejer beholder jorden for at kunne sælge den til en pris, som ikke har noget med landbrugsjord at gøre. Det er en sådan spekulationskonstatering, vi må ind på, inden vi går videre med spørgsmålet om skattelempelse.

Så bliver det formodentlig nødvendigt for mig lige at sige lidt om det spørgsmål om antallet af landbrug her i landet, som åbenbart er kommet ind i diskussionen. Jeg synes, det er forkert og dårligt gennemtænkt, når man diskuterer antallet af brug og vil lægge dem sammen og vil finde en mindstestørrelse. Det kommer da virkelig an på, hvad man vil benytte jorden til; før man ved det, kan det ikke nytte at snakke om, hvor store brugene skal være. Jeg synes, at den almindelige diskussion om, at der skal gå så og så mange hektar på et brug, må høre op. Vi må have en helt anden målsætning, før der er mening i at snakke om antallet af brug og om deres størrelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Holger Eriksen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om regulering af den amtskommunale grundskyld af landbrugsejendomme i skatteåret 1964-65.

Lovforslaget (nr. 22) findes i tillæg A. sp. 161, fremsættelsen i tidenden sp. 107).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ove Hansen: Jeg skal ikke knytte mange bemærkninger til dette lovforslag; det svarer jo i nogen grad til det lovforslag, vi lige har behandlet her.

Det foreliggende lovforslag vedrører udelukkende den amtskommunale grundskyld. Ifølge den kommunale ejendomsskattelov gives der amtskommunerne et årligt stats-tilskud til nedsættelsen af den amtskommunale grundskyld af landbrugsejendomme. Nedsættelsen omfatter enhver ejendom, der helt eller delvis er noteret som landbrugs-ejendom. I foråret vedtog vi her i det høje ting en ændring af loven om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme, en ændring, der gik ud på, at landbrugs-ejendomme, der er beliggende inden for områder, der er omfattet af en godkendt byudviklingsplan, og som sælges til en pris, der ligger 75 pct. eller mere over ejendoms-værdien, ikke skal vurderes efter den særlige regel om ansættelsen af grundværdien for landbrugsejendomme — det er den såkaldte bondegårdsregel — men udelukkende på grundlag af grundens værdi i handel ogandel. Ministeren nævner i sin fremsættelsestale, at det ville være i modstrid med formålet med ændringerne, dersom de ejendomme, der bliver vurderet efter de nye regler, skulle nyde godt af statens tilskud til nedsættelse af den amtskommunale